

Vyřizuje: Mikuláš Ferjenčík
asistent předsedy
poslaneckého klubu Pirátů
Mgr. et Mgr. Jakuba Michálka, PhD.

Poslanecký klub: Poslanecký klub Pirátů
Sněmovní 4/176
Praha 1 118 26
Telefon: 737 943 770
ferjencikm@psp.cz

Datum: 03. 10. 2024

Spisový kód: Interpelace

Interpelovaný:

Vážený pan
prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D., LL.M.
předseda vlády

prostřednictvím
Ing. Markéty Pekarové Adamové
předsedkyně Poslanecké sněmovny PČR

Odesláno do datové schránky:

[bykaigw](#)

Písemná interpelace poslance Jakuba Michálka ve věci opatření proti klientelismu

Vážený pane premiére,

v souladu s ustanovením čl. 53 odst. 1 Ústavy České republiky a § 110 a násl. zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, se na Vás jako poslanec zvolený za Piráty obracím ve věci opatření proti klientelismu přijímaných touto vládou.

Za vaší vlády, prestižní světový deník The Economist udělil v roce 2023 Česku celosvětově druhou příčku hned po Rusku v indexu "crony-capitalism" (klientelistického kapitalismu či kamarádšoftů) a upozornil, že v nezdravě velký počet miliardářů získává své bohatství skrze svůj vztah ke státu.

Ve Vašem postavení jste seznámen s řadou materiálů, které upozorňují na konkrétní oblasti a příklady, kde dochází k prorůstání klientelismu do fungování státu. Namátkou jde o následující příklady:

1. Klientelismus ve Všeobecné zdravotní pojišťovně, kde došlo k potvrzení ředitele spojeného s mnoha klientelistickými zásahy
2. Napojení skupiny EPH na Ministerstvo průmyslu a obchodu a ovlivňování legislativy na tomto úřadu
3. Zjevná poddimenzovanost Energetického regulačního úřadu a jeho neschopnost efektivně kontrolovat proplácení kompenzací v rámci zastropování cen energií a řešit problémy na energetickém trhu
4. Skutečnost, že z energetické politiky vlády profitují podnikatelé, kteří darovali miliardu vysoké škole CEVRO Institut s úzkými vazbami na ODS
5. Skutečnost, že velkou část dotací přes Modernizační fond dostává několik oligarchů

6. Problém, který pokračuje v resortu MPO i v dalších resortech, tzv. dotační podnikání, kde stát rozdává obrovské částky nesmyslně bez vazby na výsledek, jak kritizoval Nejvyšší kontrolní úřad
7. Zcela neprůhledné sestavování státního rozpočtu, kdy nejsou MF předkládány konkrétní projekty s výší nákladů a návratností, které by MF zkoumalo, ale výše prostředků v kapitole se určuje politickým jednáním
8. Ministerstvo financí soustavně sabotuje všechny snahy posílit rozpočet regulačních orgánů v míře odpovídající nárůstu agendy (ÚDHPSH, lobbying, ERÚ) a zajistit, aby měli takové platy, aby zde bylo nižší korupční riziko
9. Proč jste připustili, aby byla hladina pro bankovní daň nastavena tak, aby z ní vypadly středně velké banky, shodou okolností ty, které úvěrovaly ODS?
10. Proč vláda rezignovala na předložení efektivní regulace kartelů v působnosti Ministerstva zemědělství, ačkoliv jste slibovali jako klíčové téma řešení drahoty a toto je jedna z mála věcí, které může stát na cenách ovlivnit, jak bojuje s monopoly a kartely?
11. Skutečnost, že klientelistické skupiny dosazují své nominanty do orgánů dceřiných společností ČEZ, a.s., kde zajišťují těmto skupinám privilegovaný byznys
12. Neschopnost nahradit v dodavatelském řetězci Ministerstva spravedlnosti firmu CCA, která je trestně stíhána za legalizaci výnosů z trestné činnosti a přitom má pod kontrolou velký podíl informačních systémů českých soudů

V tomto ohledu připomenu, co napsaly Seznam zprávy v komentáři Petra Holuba [V kamarádkém kapitalismu jsme přeborníci](#). Hned za Ruskem:

Bližší tuzemským poměrům jsou teorie Joela Hellmana, bývalého děkana Georgetownské univerzity ve Washingtonu, který se věnoval transformaci ve východní Evropě a střední Asii po pádu komunismu. Popsal v ní rostoucí vliv tzv. oligarchů, kteří zbohatnou na privatizaci a postupně začnou kontrolovat vládní záležitosti, až nastane „state capture“, tedy převzetí státu nejsilnějšími kapitalisty.

Zatím největší využití ovšem získal termín „state capture“ koncem minulého desetiletí v Jihoafrické republice, jejíž veřejné finance ovládla po dohodě s prezidentem Jacobem Zumou podnikatelská rodina Gupta. Hellmanovy teorie tehdy pomohly vyšetřovatelům a prezidenta přivedly na několik měsíců do vězení.

The Economist korupční rizika dále nerozvádí, trvá však na tom, že příliš velká role kamarádkých kapitalistů škodí národnímu hospodářství. „Pokud pouze jedna pětina bohatství ruských miliardářů pochází z ‚nekamarádkého‘ sektoru, pak je vidět, jak deformovaná je tamní ekonomika,“ uvádí britští autoři.

V Česku zbývá na podnikatele ze sektorů, které mají větší odstup od státu, pouze jedna šestina miliardářského majetku.

Z tuzemského pohledu poukazuje britský týdeník na stejný problém jako měsíc stará výroční zpráva Nejvyššího kontrolního úřadu. „Naše ekonomika tak nějak neřízeně a plíživě přešla z tržní ekonomiky do ekonomiky, která je velmi silně závislá na dotacích. Součástí podnikání některých podnikatelů se prostě stane pravidelná dotace,“ varoval při její publikaci prezident Nejvyššího kontrolního úřadu Miloslav Kala.

Jak uvedla iniciativa Milion chviliek, na jejichž akcích ODS vystupovala:

Množící se zprávy o proplétání ODS a TOP 09 s vlivným byznysem nejsou dobrým signálem. Strany současné vládní koalice přitom už v roce 2021 před volbami slíbily odklon od politiky vedené zájmy vrcholných finančních skupin. "Konec uneseného a umírajícího státu. Konec prosazování zájmů Andreje Babiše a jeho koncernu s přispěním rozhodovacích a kontrolních orgánů," stojí ve Výzvě demokratickým stranám, kterou s podporou více než 45 tisíc občanských podpisů předložil spolek Milion chviliek, a ke které se členové současné vládní koalice zavázali.

Klíčovým motivem výzvy i samotného vzniku spolku Milion chviliek byl boj proti unášení státu Andrejem Babišem ve prospěch jeho ekonomických zájmů. Aktivní občané dozajista nevložili ve volbách svou důvěru v současnou vládní koalici jen proto, aby Babiše nahradil jiný mocný miliardář. Klientelistický byznys totiž státu neprospívá, ať z něj profituje Agrofert nebo jakákoliv jiná finanční skupina.

Rád bych znal váš názor na výše popsané problematické okruhy, zda jste seznámeni se zprávami, které vám předkládají ostatní instituce včetně mezinárodních organizací, FAU, policie, státního zastupitelství a tajných služeb, případně zda se těmito informacím vyhýbáte, zda považujete klientelismus v dané oblasti za problém a jaká opatření vláda v těchto okruzích přijala nebo hodlá přijmout.

Děkuji za vaši reakci.

S úctou

Mgr. et Mgr. Jakub Michálek, PhD.
předseda poslaneckého klubu Pirátů

Doručovat do datové schránky 4memzkm